

О Лимским хидроелектранама

Од свог изворишта до ушћа у Дрину, Лим протиче у дужини од 211km, са висинском разликом од 721m, или просечним падом од 2,9‰. Ширина и дубина реке зависи од водостаја.

Увац – највећа притока Лима има извориште на источном делу слива реке Дрине. Укупна површина слива Увца износи 1.344km², са средњом надморском висином 1.300m. Дужина његовог тока је 115km, а висинска разлика 657m.

Увац има велики хидроенергетски потенцијал па су зато годину-две по завршетку Другог светског рата на њему пројектоване три хидроелектране, а одмах затим је почела и sukcesivна изградња ХЕ Кокин Брод, ХЕ Бистрица и ХЕ Увац.

Брана Кокин Брод дужине 1260m у то време била је једна од најдужих насутих земљаних брана у Европи. Изградња тунела дужег од 8km и цевовода дужине 1350m и данас би са савременом механизацијом и технологијом грађења представљала значајан грађевински подухват. Акумулација Кокин Брод, протеже се дуж реке Увац и запремине је 250 милиона m³. Марта 1962. год пуштена је у рад ХЕ Кокин Брод. Два агрегата од 11,25 мегавата производе годишње 45 милиона киловат часова електричне енергије. Пуштањем у рад и друге електране на Увцу, завршени су сви главни радови на објектима Хидросистема Кокин Брод – Бистрица.

Агрегати хидроелектране Бистрица имали су највећу снагу и радили су на највећем паду, одржавали су енергетски систем Електропривреде Србије. Значај хидроелектране Бистрица је данас смањен, али она и данас представља веома значајну карику у електроенергетском систему Србије. Сви већи објекти на ХЕ Бистрица завршени су у периоду од 1955. до 1960. год. Грађевински радови су заврени на време, чиме је омогућено да ХЕ Бистрица буде пуштена у пробни рад шест месеци пре рока.

Последња изграђена, а прва у низу Лимских електрана је Хидроелектрана Увац. У царству белоглавих супова на надморској висини од 1.000m, у прелепом природном крајолику, крајем 1969. године почела је изградња ове хидроелектране. Брана је 110m висине, ширине 107m и дужине 313m. За пар месеци заустављено је око 220 милиона метара кубних воде Увца у великој акумулацији дугој 27km. Снага ове деривационе хидроелектране је 36 мегавата са укупним инсталисаним протоком од 43 кубна метра у секунди. Турбина ради на 300 обртаја у минуте док је генератор активне снаге 36 мегавата. Укупна запремина акумулације је 210 милиона кубних метара а максимални енергетски садржај је 32 гигават часова.

Изузетни хидропотенцијали препознати су и за изградњу минихидроелектрана на златарским рекама. Просторним планом општине Нова Варош предвиђена је изградња 20

МХЕ. Према локацијама које су просторним плановима јединица локалне самоуправе предвиђене за изградњу енергетских објеката за производњу енергије на бази водних ресурса, општина је надлежна за издавање дозвола за изградњу 6 МХЕ, док је Министарство енергетике, развоја и заштите животне средине било надлежно за преосталих 14 МХЕ које су обухваћене Просторним планом подручја посебне намене Специјалног резервата природе Увац. За сада су изграђене и стављене у погон 3 МХЕ на реци Бистрици – Речице (инсталисана снага 930 KW), Црквине (инсталисана снага 850 KW) и Нурда-електро (инсталисана снага 100 KW), док су још 3 у поступку издавања локацијских и грађевинских дозвола. Инвеститори су домаће компаније и конзорцијуми, али велико интересовање су показале и италијанске компаније. За сада 4 МХЕ имају локацијску и грађевинску дозволу.